

AZ AMATŐR

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

• IV. •
ÉVFOLYAM

• 24. SZÁM •
1907 DEC. 30.

A Magyar Amatőrök

— Közlönye —

= SZERKESZTI ÉS KIADJA =

KOHLMAN ARTUR DR.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL

Budapest, VII. Király-utca 89.

= TELEFON 94—49 =

Megjelen havonta kétszer

Előfizetési ára negyedévre 4 korona

Magyar Amatőrök

1908-ra ne rendeljétek külföldi
foto-zsebnaptárakat, mert néhány nap
múlva megjelenik ::

Az Amatőr foto-almanachja

Szerkesztette: Dr. KOHLMAN ARTUR „Az Amatőr“ főszerkesztője,
naptárral, zsebkönyv alakban, közel
200 oldal terjedelemben, vászon dísz-
kötésben, nyolc ragasztott (adjusztált)
mintalap-műmelléklettel stb. ::

A magyar amatőrt érdeklő minden szük-
séges tudnivaló megtalálható lesz benne.
Elsőrangú írók szakcikkei, foto-ujdon-
ságok stb. stb. ::

Lásd bővebb tartalmát a szöveg 459. oldalán. ::

Ára csak 2 kor. 50 fillér

:: utánvétellel, bérmentve! ::

Megrendelhető már most

Az Amatőr kiadóhivatalában

Budapest, VII., Király-utca 89. sz.

WANAUS JÓZSEF

FÉNYKÉPEZŐ-KÉSZÜLÉKEK
ÉS KELLÉKEK SZAKÜZLETE

BUDAPEST, DEÁK FERENC-U. 19.

Dúsan felszerelt raktár: szalon-, utazó, Kodak és egyéb kézi kamarákban. — Leghíresebb gyártmányú objektívek. Celloidin, aristo, bromezüst papírok. — Kiváló jó minőségű lemezek. — Mindig friss vegyszerek állandóan raktáron. — Előhívások 1 nap alatt eszközöltetnek. — Mindennemű fényképezési munkát elvállalok.

Sötét kamara amatőröknek ingyen áll rendelkezésére. Nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

EREDETI:
MEIDINGER
KÁLYHÁK

TÖBB SZABADALOM =

JELEZŐ SZÁMOS KITÜNETES

KOCH JENŐ
MEIDINGER KÁLYHÁ-
GYÁRA
BUDAPEST
SZONDY-UTCA 53

ELISMERT-LEJÓBB
GYÁRTMÁNY

OROSZLÁN
KÉMÉNY-
TOLDÓK

ALAPÍTTATOTT 1896.

ALAPÍTTATOTT 1896.

FRIEDMANN HERMAN

MŰÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

VIII., Vas-utca 19. BUDAPEST VI., Fóthi-út 22.

Ajánlja dúsan felszerelt mindennemű óra- és ékszeraktárát. Egyedüli elárusítója az örökös szintartó remek ékszerutánszatoknak, melyek szín- és fénytartóságáért 10 évi jótállást vállal. Báli és alkalmi ékszerek kölcsön adatk. Mindennemű javítások lelkiismeretesen és megbízhatóan, jótállás mellett eszközöltetnek.

SCHAEUFFELEN

BROMSILBER-PAPIER

Kilenc fajtája 10 év óta bevált „felülmulhatatlan.”

== Gyári raktár Budapesten ==

PEJTSIK KÁROLY

IV., Városház-utca 1. sz.

Gust. Schaeuffelen'sche Papierfabrik, Phot. Abtlg.
Heilbronn 81 a. Neckar.

OLCSÓ SZABOTT ÁRAK!

BELVÁROSI KALAPRAKTÁR

GYÜNDEREK AZONNAL VÁSÁRLATNAK

Dús választék férfi-, nő- és legénykalapokban.

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Özv. Tauszik Józsefné

Budapest, IV., Károly-körút 16. szám

Bel- és külföldi kalapkülönlegességek. — Nagy raktár szűcs- és szőrmeárúkbán. — Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Olcsó szabott áruk. Olcsó szabott áruk.

„Az Amatőr” olvasói 10%o engedményt élveznek!

Megrendeléseiknél sziveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni.

KODAK

BROMEZÜST-PAPIROS

elismerten a világpiac legkiválóbb papirosa

KONTAKT-MÁSOLÁS és NAGYÍTÁSOK

céljaira a következő fajták:

„PLATINO-MATT“ } mérsékelt és igen érzé-
„PERMANENT“ } keny fajtában.
„ROYAL“ antíkbán és fehérben.

Művészi célokra különösen alkalmasak.

„VELVET“ Uj fajta gyengénfénylő felülettel.
„NIKKO“ Fényes felülettel.

Mindenütt kaphatók. :: :: Árjegyzékek ingyen és bérmentve!

K♥O♥D♥A♥K

Gesellschaft m. b. H.

Wien, I., Graben 29.

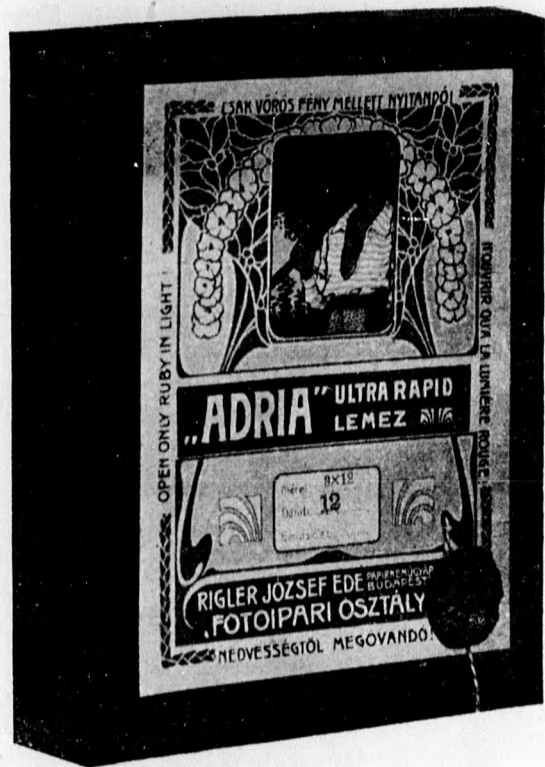
***** Megrendeléseknél szíveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni *****

MINDEN MAGYAR AMATŐR

csak a magyar gyártmányu

ADRIA

szárazlemezeket használja.

Árjegyzéket díjmentesen küld

Rigler József Ede r.-t.

*** fotoipari osztálya ***

Budapest, VII, Rózsa-utca 55.

A Rembrandtpapir

a leggyengébb (FLAU), sőt a teljesen hasznavehetetlennek látszó negatívokról is a legbrilliansabb lenyomatokat adja ::

Háromféle keménységi fokozatban fénytelen és fényes felülettel készülnek a ::

Rembrandt-levelezőlapok

Fabrik photograph. Papiere, Trockenplatten
:: und patent. Specialapparate ::

FERDINAND HRDLIČZKA

♥♥ WIEN, XVI/2., Lerchenfeldergürtel 9—11. Herbststrasse 1. ♥♥

Megrendeléseknél sziveskedjenek lapunk hirdetéseire hivatkozni.

„FIGYELEM“

Különlegességi üzlet képke-
reték és keretdíszítésekben.

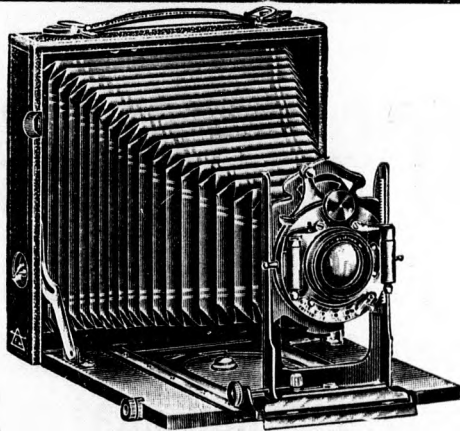
BARSONY és FABÉÉGETÉSI
gépek és kellékek ∴ FAFARA-
GÁSZATI és LOMBFÜRESZETI
különlegességek ∴ Bútorvasalás és
díszveretek ∴ Épületvasalások ∴
ANGOL, FRANCZIA és AME-
RIKAI SZERSZÁMOK ∴ ∴ ∴

Nagy Képes árjegyzékeinket
e lapra hivatkozással Kivá-
natra elküldjük. ○○○○○○

KISS ERNŐ ÉS TÁRSA

∴ BUDAPEST ∴

VII., ERZSÉBET-KÖRÜT 17.

A Kézi-Kamara csekély súlyát
Az utazó-Kamara megbízhatóságát
egyesíti magában a mi

„Afpi-Quadratisch“

(Négyzetes Afpi) kamaránk 9×12 és 13×18 cm. kép-
méretekhez.

Kapható minden foto-üzletben.

EMIL WÜNSCHE
Actienges. für photogr. Industrie
REICK, BEI DRESDEN.

Vezérképviselő Magyarország-Ausztria részére: ———

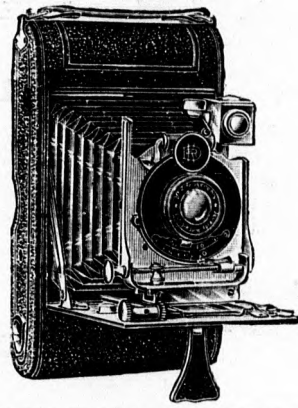
ERICH MEYER, WIEN,
III., Haupt-strasse 14/16.

KRÜGENER

Minimum-Halloh 8×10,5

■ A legkisebb és legcsinosabb Filmteker-cs-kamara ■
Az egész világon kapható 8×10,5 nagyságú film-
teker-cs-ekhez Méretei csak: 3,5×11,5×19,5 cm.
Hölgy-kamara. Egyszerű kezelés. Szolid szerkezet.

A csomag-filmekkel tölthető lemez-kamarák csekély térfogatuknál
fogva lényeges előnyt biztosítanak a tekerősfilmes-kamarákkal
szemben. A mi „Halloh“-kamaránk azonban ez állításnak valóban
frappáns cáfolata. E tekerősfilm-kamara alakja határozottan sokkal
elegánsabb, mint egy vele egyenlő nagyságú és filmsomag-kazet-
tával felszerelt lemez-kamaraé, mindezekhez még az az előny is
járul, hogy a tekerősfilm-kamarák kezelése sokkal kényelmesebb,
a tekerősfilmek minden tekintetben jobbák, mint a csomagfilmek,
azonkívül egyenletesebben is feszülnek ki, ami jobb optikával
felszerelt gépeknél igen fontos. ~~~~~

DR. R. KRÜGENER,
FRANKFURT a. M.

Legnagyobb különleges fényképezési
kamarák és vegyszerek gyára.
Kérje Delta-kamaráinkról 83-as sz.
díszárjegyzékünket. Különleges „F“
árjegyzékünket fotó-vegyszerekről.

Vezérképviselő Magyarország-
Ausztria és a Balkán részére

Commandit Gesellschaft
Rudolf Wollner & Cie
∴ **WIEN IX.** ∴

A. LUMIERE ET SES FILS

LYON-MONPLAISIR

(Franciaország)

FÉNYKÉPEZÉSI

Kékcímkéjű- Bromezüst-,
Σ (Sigma) stb. Ezüstcitrát- stb.
LEMEZEK PAPIROK

Vegyszer-termékei (Stanodos-ok)

Természethű **színes** felvételeket
készíthet minden amatőr

„**AUTOCHROM-LEMEZEK**“
(A. és L. Lumiere eljárása szerint szab. az összes államokban.)

Mindenütt Kapható!

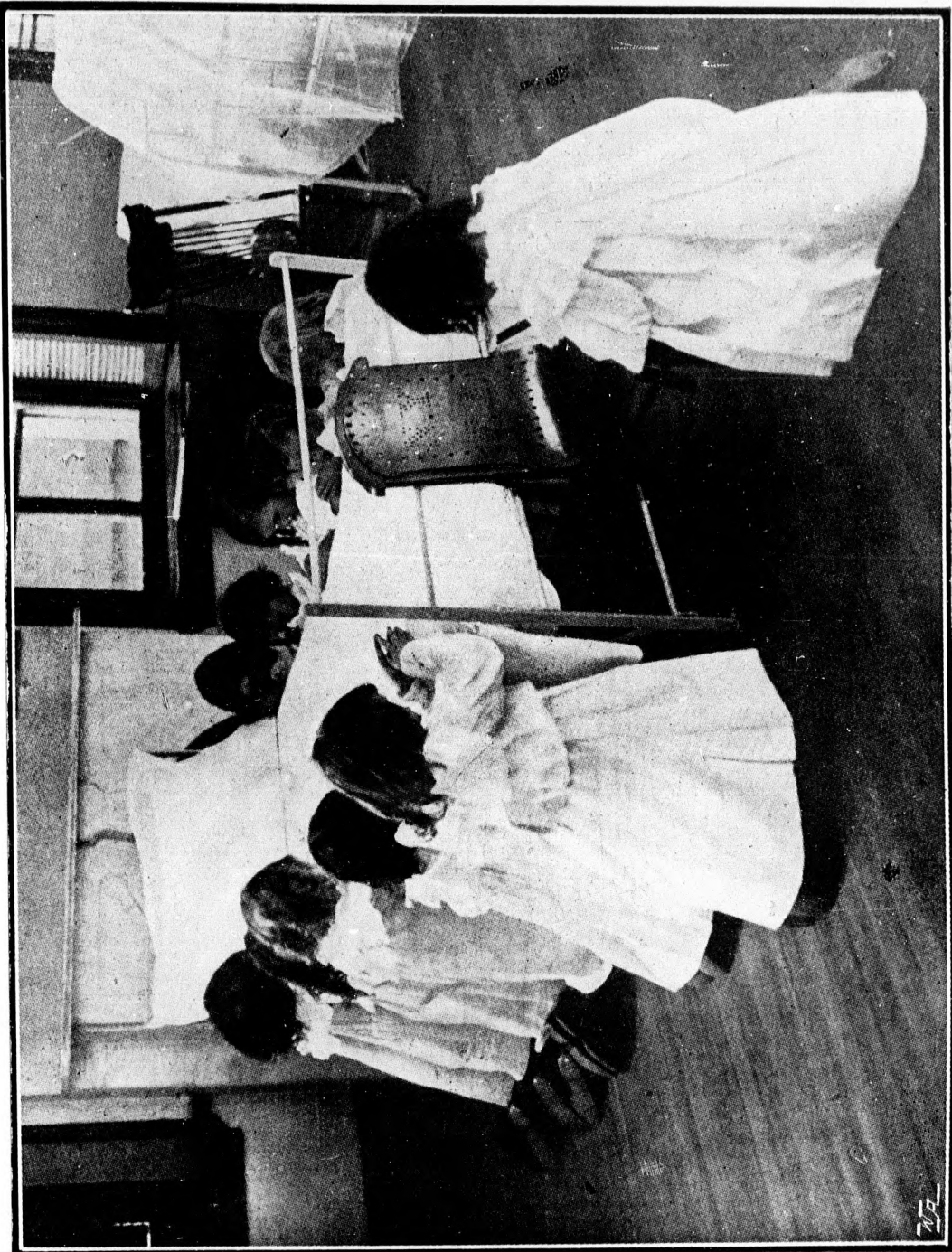
Minden Kamarában alkalmazható.

Feljegyzési könyvet kérjen, melyet portómetesen küld
BERNH. WACHTL, WIEN, KIRCHBERGG. 37.

Megrendeléseiknél szíveskedjenek lapunk hirdetésére hivatkozni

KARÁCSONYI IMA A LELENCEK HÁZÁBAN

—
Az Amatőr műmelléklete

—
Minden jog fentartásával

„AZ AMATŐR FOTOALMANACHJA 1908“
AZ ELSŐ MAGYAR NYELVŰ ZSEBNAPTÁR.

A MAGYAR AMATŐRÖK LAPJA

AZ AMATŐR

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

MEGJELENIK HAVONKINT KÉTSZER

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

KOHLMAN ARTUR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 89 (Telefon 94-49).

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE 16 KORONA.

Tartalom: SZÖVEG: *Kohlman Artúr dr.*: A négy évszak a fényképezésben. II. (Mutatvány „Az Amatőr fotoalbumachja 1908.” című zsebnaptár „A felvételtől a képig” című esztétikai cikksorozatból.) — *Bing Gyula* (Budapest): A savanyu fixálófűrdő bomlása. (Válasz *Sztankovszky József* cikkére.) — *Máton Jenő* (Budapest): Színezési eljárások a brómezüst eljárásban. IX. (*Révész Zoltán* cikksorozatának befejezése.) — Különlék. (Hazai és külföldi fényképiállítások. A *Busch* „Drei Preis” (három díj) kamara. Művészi fénykép-levelezőlapok stb.) — *Kohlman Artúr dr.*: Képeinkről. — Előfizetési felhívás. — *Falk Rihárd*: Az Amatőr 1907. évi tartalomjegyzéke. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — KÉPEK: Műmelléklet: *Alföldi Ferenc* (Budapest): Karácsonyesti imádság a lencházban. — Szövegek: *Alföldi Ferenc*: Hazafelé karácsonykor, Szegények karácsonya és Karácsonyfavásár. — *H. Mallet* (Páris): Pihenés. — *Franz Kutschker* (Wien): Téli esti szórakozás. — *Alois Sacher* (Wien): Részlet a „Hohen Stein”-ről. — *Báró Kemény Anna* (Budapest): Részlet a Medve-tóról. . . . .

Előfizetési felhívás

„AZ AMATŐR”

ötödik évfolyamára

Megjelen havonta kétszer.
Előfizetési díj: egész évre 16 korona.
fél évre 8 korona.

Az új évvel immár ötödik évfolyamába lép „Az Amatőr”. 1904-ben bontottuk ki először és elsőnek a magyar művészi amatőr fényképezésnek e zászlaját. Nehéz küzdelmekkel teljes volt a mi úttörő munkánk. De azért még sem ejtettük

kezünkben ki a felemelt zászlót, nem tántorodtunk el egy pillanatig sem attól a programmtól, mely a magyar amatőr fényképezésnek a külföld színvonalára való emelésében áll. Büszkén hivatkozhatunk lapunk négy esztendő múltjára és újabb erőt merítünk abból a tudatból, hogy olvasóink teljes elismerése kíséri a mi munkásságunkat s annak elvitathatatlan eredményeit. Jóleső önérettel tekintünk végig azon a hatalmasan kifejlődött amatőr gárdán, melynek „Az Amatőr” volt az első és állandó hű tanácsadója és művészeti nevelője. Megelégedéssel látjuk, hogy nincs ma már jóformán oly intelligens ember az országban, aki ne ismerné s el nem ismerné a művészi fényképezés létezését. És nagy megnyugvással véljük megállapíthatónak, hogy mindenkor a legjavát gyűjtöttük csokorba annak, amit a hazai és külföldi fotoművészet és szakirodalom produkált. ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥

♥ Ezen az uton kívánunk jární, haladni a jövő esztendőben is és ehhez kérjük a mi hű olvasóink támogatását. ♥ ♥ ♥ Budapest, 1907. december havában. ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥

„AZ AMATŐR”

szerkesztősége és kiadóhivatala
♥ névében ♥
Dr. KOHLMAN ARTUR
♥ főszerkesztő-laptulajdonos. ♥

Tisztelettel kérjük mindazokat a tisztelt olvasóinkat, kiknek előfizetése lejárt, hogy azt mielőbb megújítani szíveskedjenek! — Egyuttal ne mulasszák el már most megrendelni „Az Amatőr fotoalbumachja 1908” című zsebnaptárát! .. .. .

A négy évszak a fényképezésben. II.*

Irta: DR. KOHLMAN ARTUR.

Voltaképpen nem is kellene magyarázni az oly jellegzetes téli képet, mint amilyen a *Balogh Rudolf* „Téli éjszakája”. Mégis azok kedvéért, akik ugyan szintén nem képesek magukat kivonni e kép mesésen sejtelmes hangulatának összhatása alól, megkíséreljük azoknak az egyes tényezőknek a kiemelését, melyek ez összhatást előidéznek.

A városon kívül, de ahhoz mégis közel, a lámpák és a hold bevilágította vastag hóréteggel fedett út, melyet ferde vonalban szegélyeznek a csillogó hóval koronázott fák, a háttérben levő kastélyszerű ház sötét körvonalai, a teljesen sötét égbolt, melylyel érdekes ellentétben vannak a hóra vetett árnyékok és fényreflexek váltakozó foltjai, mindmegannyi csak apró kis mozaikkocka, melyek összességéből alakult ki ez igazán csodaszép fényfestmény.

Most pedig röviden elmondjuk, hogy miképpen is készül, illetve hogyan készíthetünk mi is ily és hasonló éjjeli téli tájképeket.

* „Az Amatőr Fotoalbumachja 1908” című zsebnaptár „A felvételtől — a képig” című cikksorozatából.

□
□□
□HAZAFELÉ
KARÁCSONYKOR

Alföldi Ferenc, Budapest

□
□
□□
□
□

Mindenekelőtt különbséget kell tennünk az ily téli esti felvételek három fajtája között. Tehát felvételek művilágítás nélkül, művilágítás felhasználásával, mikor azonban a világító test (lámpa stb.) nincs a képen és végül mikor ez is a képbe kerül.

Az első sorba tartoznak a *holdvilágos* hófelvételek. Pompásan, regényesen hatnak ily világításban várromok, régi kastélyok, a völgyben elterülő falvak és városok, de ezeknek egyes jellegzetes utcarészletei is. És igen szép képet adnak ily világítás mellett a befagyott árkok, patakok folyók is, a parti fák, bokrok, házak vetette árnyékaikkal és a jégen meg-megcsillanó holdfény-reflexekkel. Megannyi *új* és *vonzó téma!*

Az ily felvételeket lehetőleg fényerős objektívvel készítsük, mert az expozíció $\frac{1}{2}$ —1 óráig is eltart aszerint, amint a holdfényt felhők szakítják meg vagy sem, az objektív nagyon vagy kevésbé fényerős és végül, hogy több-e a fény, mint az árnyék, vagy megfordítva. F:7-nél kevésbé fényerős objektívnel a felvétel teljes nyílással történhet csupán, ami az *élesség rovására* megy. Túlhosszú expozíció esetén pedig a hold állása annyira változik, hogy a vetett árnyékok is megváltoznak. A *Goerz, Zeiss, Busch* anasztigmátok például jelentékenyen rövidebb expozíciót engednek. 20—30 perc alatt $\frac{1}{12}$ -ed fényrekeszszel például teljesen éles, jó távlatú, eléggé mély és jól kiexponált holdvilágos-havas tájkép lehet az eredmény. A legkarakterisztikusabb részt lehetőleg élesre állítjuk be és azután *legfeljebb* $\frac{1}{12}$ -edre diafragmázunk. Ezáltal a távolabbi részletek is még *sejthetően felismerhetők* lesznek és ezzel az *összbenyomás* kialakulásához hozzájárulnak.

Érdekesek azonban azok az éjjeli havas képek is, melyeknél magát a fényforrást — mely a hold természetességével ellentétben, ezúttal pl. lámpa, világos ablak stb. — nem látjuk. Pl. bolt-hajlásos kapuk, belül holdvilágos havas udvarral. A kaput, a havas utat egy közeli, de a képbe be nem kerülő lámpa világítja meg, stb. A megvilágítás (expozíció) időtartama az ily képeknél még sokkalta változóbb, mint az előbbi csoportbelieknél. Elsősorban a mesterséges fényforrás

□
□□
□SZEGÉNYEK
KARÁCSONYFÁJA

Alföldi Ferenc, Budapest

□
□
□□
□
□

intenzivitásától, ennek a motivumtól való távolságától és az összes, az előző csoportbeli felvételeknél felsorolt fényezőktől, villamos ívlámpa közelében pl. már $\frac{1}{2}$ —5 másodperc elegendő, ellenben már közönséges utcai gázlámpa közelében $\frac{1}{2}$ —1, petróleumlámpa mellett pedig 1—2 óra hosszat is exponálhatunk.

Legnagyobb nehézséget okozzák azonban a harmadik csoportbeli felvételek, melyeknél ugyanis a fényforrás (lámpa stb.) ugyancsak a képbe kell, hogy kerüljön. Egyrészt a fényforrás körül egy-kettőre keletkező *fényudvar* — vagy esetleg túlsugárzás is — másrészt az objektíven keresztül könnyen támadó *fényfoltok* okoznak nagy nehézségeket. Ha már az előbbi két csoportba tartozó felvételeknél *fontos* volt a *kitűnő lemez*, úgy e felvételeknél feltétlenül *fényudvarmentes* lemezeket használjunk. De még így is keletkezhetik fényudvar, melyet utólag egy kis vékonyra összesodort vattapamacscsal gyengíthetünk ki a képből. Így pl. a lámpa fényudvarát, lángját stb.

Ily felvételek témájául utcák, kivilágított hidak a vízben, illetve a jégen visszatükröző lámpáikkal stb. Ebbe az utolsó csoportba, a témák legnehezebbikébe tartozik a *Balogh* Rudolf felvétele is.

Ha már most e hosszú expozícióba mozgó alakok kerülnek, ezek távozásáig zárjuk le objektívünket. Ezután utánaexponáljuk a hiányzó időt. Mozgófények világos fénycsíkot hagynak maguk után képünkön. Minthogy pedig a földgömb forgása következtében a hold is egyre változtatja helyzetét, ugyancsak ily fénycsíkot rajzol lemezünkre. Ezért hagyjuk ki a holdat az ily téli holdvilágos esti felvételeinkből.

És még annak is megvan a módja, hogy magát a holdat is pontosan, sőt élesen kapjuk az ily holdvilágos téli esti vagy éjjeli havas felvételünkre.* □

* Ezt és az ezzel összefüggő kérdéseket azonban *bővebben* tárgyalja „Az Amatőr Fotoalbumachja 1908“-ban a szerző, amiért is kénytelenek vagyunk ehelyütt, megszakítani a cikksorozat ismertetését. A szerk.

□
□□
□

TÉLI ESTI SZÓRAKOZÁS

Franz Kutschker, Wien

□
□
□□
□
□

A savanyú fixáló fürdő bomlása.

— Válasz Sztankovszky József cikkére. —

Nagy érdekléssel olvastam Sztankovszky József fenti című dolgozatát „Az Amatőr” utolsó számában. *Becsés munka*, amelynek kétszeres az értéke. Hiszen a praxisból van merítve s a praxisnak szól. Tehát olyan téren mozog, amelyre a mi szakíróink közül csak kevés merészkedik. A legtöbb a teoretikus fejtegetésben merül ki.

Amiért a felelősség nem kizrészben bennünket, magyar amatőröket is terhel. Mert a magyar amatőrnek megvan a maga nagy hibája. A nagy nemzeti betegség. A lustaság és nemtörődés. Hányan közülünk jutottak már bizonyára olyan különleges eljárásra, avagy műfogásra, amelynek közreadásával amatőrtársainknak a munkát nagyban megkönnyebbíthetnők! S mily elenyészően kevés azok száma, akik ezt meg is teszik. Pedig nem egyszer olvastam „Az Amatőr” szerkesztőségének ebbeli felhívását. A szaklap *hiába* veti fel a kérdést, ha a praxis visszhangja nem felel reá.

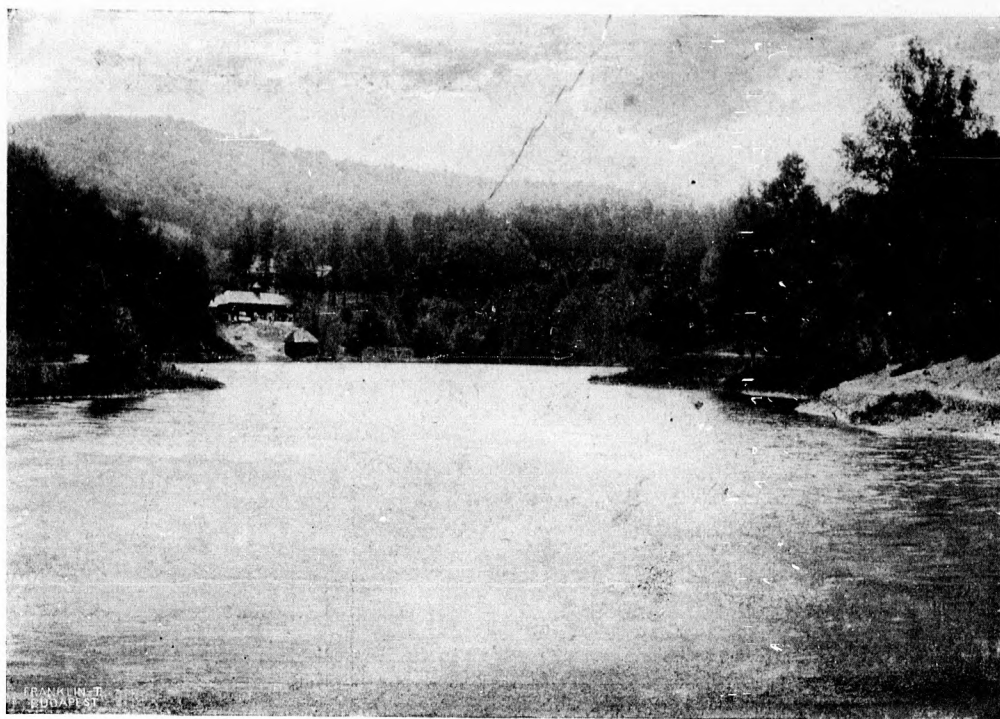
Mennyivel másképpen van ez Angliában. A felvetett kérdéshez egész csapat amatőr szól hozzá. S az amatőrök szaklapjai telve vannak

ilyen, a közönség köréből származó ösztönzéssel. Nem csoda aztán, hogy ily körülmények közt a szakíró is megtermékenyül s a felmerülő kérdések megvitatásából az amatőr mondhatlanul sokat tanul. A lap tartalma pedig érdekes és változatos lesz. Tanulságos és mulattató egyidőben.

Ezekre való hivatkozással legyen szabad nekem „Az Amatőr” vendégszeretetéigénybe vennem s a fenti tárgyhoz hozzászólanom.

Szerény nézetem szerint a cikkíró balsikere onnét eredhet, hogy a fixáló fürdőt *nagyon is kihasználta*. Állítása szerint a savanyú fixáló fürdő több mint két hónapig derekasan megállotta helyét. Még pedig nyári időben. Tehát olyankor, amikor legjobban hódolunk a fényképezésnek. Sztankovszky amatőrtársunk is bizonyára szorgalmasan dolgozott. A küzdelem hevében aztán megeshetett vele az a malőr, hogy több mint 250 darab 9 × 12-es lemezt sülyesztett az öt liter fixálóba. Már pedig ennél többet nem lett volna szabad.

Ennyi lemez fixálása után a fürdő kimerült. Megtelt ezüstsókkal, amelyek lecsapodnak, ha fémtárgyat teszünk a folyadékba. Mert ekkor benne villamos áram képződik, akárcsak valami Galváni-készülékben.

□
□□
□MEDVE-TÓ
A KÁVÉHÁZZAL

Báró Kemény Anna, Budapest

□
□
□□
□
□

Amiről könnyen meggyőződhetünk, ha régebben használt fixáló fürdőbe kulcsot vagy más fémtárgyat teszünk. Néhány nap, sőt esetleg már néhány óra múlva ezüstös réteg fogja borítani.

Nézetem szerint tehát ebbe az ezüstsókkal telített fürdőbe rakott lemez brómezüstje, illetőleg ezüstje szintén villamos áramot váltott ki, természetesen a megfelelő vegybomlás kíséretében. A lemezre pedig ezüst, illetőleg ezüstsó csapódott le, akár a kulcsra. Ám ugyanez történt volna meg, ha nem savanyú, hanem *közönséges fürdőt* használnánk nagyon ki. Sőt hamarabb s fokozottabb mértékben; mert a neutráli fixáló fürdő nem marad színtelen, mint a savanyú. Csakhamar megfestődik. A belehozott előhívónak révén. S e színeződése a legkülönbözőbb fátolok szülőoka.

Világos ezek után, hogy nem a *savanyú fürdő* az oka a balsikernek, hanem az a gondatlanság, amelylyel az amatőr rendszeren a fixáló fürdő irányában viselkedik. Szinte megveti. Mintha csak boszút akarna állani azért a tulajdonságáért, hogy az előhívóba kerülve, munkánk eredményét megsemmisíti. Pedig a szegény fixálónátron erről nem tehet. Hiszen neki úgyszólván kötelessége az, hogy a brómezüst-sókat kioldja a lemezből. S éppen ennek

a becses sajátságának köszönhetjük azt, hogy lemezeinket állandósíthatjuk.

A fixálás tehát épp oly fontos része a fotografiai folyamatnak, mint akár az előhívás. A fixáló fürdőre pedig épp oly gondot kell fordítanunk, mint az előhívó fürdőkre. Különösen *nem szabad kimerítenünk* a rögzítő fürdőt *Egy liter savanyu fürdőben ötven 9×12 lemeznél többet ne fixáljunk.* Hiszen a fixáló nátron oly *olcsó*, hogy mi szükség sincsen arra, hogy a fürdőt túlon-túl kihasználjuk.

Sztankovszky javaslatát tehát, hogy a savanyú fixálót citromsavas fürdő közbekepcsolásával kerüljük ki, el nem fogadhatom. Semmi szükség sincsen arra, hogy munkánkat komplikáljuk.

Különben a kénsavval savanyított fixáló fürdőt, mint amelynek előállítása különös gondot igényel s amelynek hátrányait a szakirodalom már régen kimutatta, nem ajánlom. Egyszerűbb és teljesen megbízható recipe a következő:

1000 gr. víz
200 gr. fixáló nátron
50 gr. kálium metabisulfit

Vagy pedig ez:

a következő két oldat öntendő össze:

A) 100 gr. víz
9 gr. nátriumsulfid
3 gr. citromsav

□
□KARÁCSONYFAVÁSÁR
A VIDÉKEN

Alfoldi Ferenc, Budapest

□
□□
□
□□
□
□

B) 300 gr. víz
100 gr. fixálónátron.

Teljesen osztom a tekintetes szerkesztőség abbeli megjegyzését, hogy *elsőrangú gyár* kész gyártmányainál sem kell félnünk a savanyu fixáló fürdő idő előtti bomlásától. Én is ilyen fürdőt használok már évek óta. Sohasem volt vele bajom. Pedig semmi különösebb elővigyázati rendszabályt sem alkalmazok. Lapos tálcában tartom, amelyet fafedővel fedek be. Távol sem légmentesen. Ha a víz elpárolgott: egyszerűen utána töltök. Csak arra vigyázok, hogy ki ne merítsem.

Sztankovszky amatőrtársunknak hálásak lehetünk, hogy tapasztalata közreadásával alkalmat adott arra, hogy figyelmünket a fixálás fontos folyamatára tereljük s ezzel a hasonló balsikert elkerüljük.

A magyar amatőröket pedig — a tekintetes szerkesztőség engedelmével — arra kérem, hogy tapasztalataikról minél gyakrabban számoljanak be „Az Amatőrben”. Olyan kölcsönhatás fog ilyenképpen kifejlődni, amelyből a magyar műkedvelő végtelen sokat fog tanulni. S pedig *mulatva* tanulni.

S ennek meglesz az a jó következménye, hogy a magyar amatőrfényképezés izmosodni és fejlődni fog. Ami is utóljára, mindnyájunk hő óhajtása.

Bing Gyula (Budapest).

Különféle színezési módszerek a bróm-ezüst eljárásban. IX*.

Közli: MÁRTON JENŐ.

Miután a kép barna tónusát az ezüstszemcsékre csapódó úgynevezett uránvascianúr festőanyag képezi s mint ilyen a napfény által a színét veszti, ezért az uránban barnított képeket elsősorban az erős napfény behatásától kell kímélni. Például napsütötte kirakatban 3—4 nap alatt tönkremennek az ily képek, míg ellenben albumban sokáig, több évig változatlanul, szépen megtartják színüket.

Másodsorban meg kell őrizni az ily képet a *nedvességtől* is, falra például nem jó felfüggeszteni vagy ha ezt tesszük, akkor egy üveglapra olyformán illesszük rá, hogy a kép háta mögé olajos ú. n. zsíros papírt teszünk, hogy a kép az üveg és e vízhatlan papír között legyen s a széleit pedig mint a dia pozitíveket szokás, beragasztjuk. Vagy még jobb egyszerűen két üveglap közé tenni a képet és széleit beragasztva, keretbe tehetjük. Az ily kép a falra függesztve, bármily nedves legyen is az, el nem romlik.

Ennyit a barna színekről. Térjünk át tehát

* Révész Zoltán úr akadályozva lévén cikksorozatának befejezésében, ezt Márton Jenő — lapunk munkatársa — vette át.
□ A szerk.

„LA SIESTE“ (Pihenő)

H. Mallet, Paris

a kékszínezésre, mely ugyanily módon történik, csak hogy az uránnitrátot *vasoxid-sóval helyettesítjük s erre legalkalmasabb a citromsavas vasoxidammoniók.*

A kék színezés ugyanis azon alapszik, hogy a képet alkotó ezüstszemcsékre a „berlinikék“ ismeretes festőanyag csapódik ki a fürdőből. Ez a berlinikék előállítható, ha egy vasoxidul-sót vörös vérlúgsóval hozunk össze, pl. vasgalic és vörös vérlúgsó oldatai úgyyszólván gyengén színesek s amely pillanatban összeöntjük, legott kicsapódik az intenzív kék festőanyag.

Most már a kékre színező fürdő egyik alkotó része *vasoxidsó* (nem vasoxidul), tehát a vörös vérlúgsó jelenléte már nem hoz létre kékszínű csapadékot. Csakis a fürdőbe mártott ezüstkép szemcséi érintkezése által átváltoztatott vasoxidulsó — vagyis ott, ahol a képreteg ezüstje van, történik a kicsapódás.

Mivel a citromsavas vasoxidammoniók nemcsak az ezüstszemcsék érintkezése által változik át vasoxidulsóvá, hanem a fény behatásá-

tól is, azért úgy e sőt, mint oldatát fénymentes helyen kell tartanunk.

A kékszínezőfürdő előírása tehát:

- I. 100 gr. víz
1 gr. citromsavas vasoxidammoniók.
- II. 100 gr. víz
1 gr. vörös vérlúgsó
10 gr. ecetsav.

Használatra mindkét oldatból egyenlő rész veendő s még ugyanannyi vízzel hígítani is kell.

Ha összeöntéskor a fürdő kék színű lesz, az annak a jele, hogy a citromsavas vasoxidammoniók *régi* volt, illetőleg a fény hatása alatt megromlott. Ha azonban tiszta marad, akkor a fürdő jó. A kész, kimosott képet tehát (száraz állapotában) beleteszszük, hol néhány másodperc alatt szép kék színűvé változik. A kellő szín elnyerése után rövid ideig tartó, de alapos mosás jön, aztán megszárazítjuk.

Ha a barna- és a kékszínezőt összeteszszük, szép zöld szín lesz az eredmény, mely zöld szín

RÉSZLET A „HOHEN STEIN“-RÓL

(Szemléltető ábra a „Képeinkről“ c. rovathoz.)

Alois Sacher, Grastitz

nem valami élénk ugyan, mert a sárgát e keverékben csak a sárgához közel álló barna szín pótolja, de mégis elég szép lesz az eredmény, sőt a jó ízlésnek jobban megfelelő valamely szerény, kissé piszkosabb zöld, mint a világos *rikító* zöld szín.

E fürdő így készül:

- I. 100 gr. víz
1 gr. uránnitrát
1 gr. citromsavvas vasoxidammoniak.
- II. 100 gr. víz
2 gr. vörös vérlúgsó
20 gr. ecetsav.

Használatra mindkét oldatból egyenlő rész veendő és még kétszer annyi vízzel hígítandó.

A színezés éppen úgy történik, mint a barna- vagy a kék színnél.

Mivel e színezők bármelyikében, de különösen a kékszínezőben, a kép a reáakodó festőanyagtól megerősödik, ezért a teljesen kifogástalan kép így megszínezve elromlik, illetőleg túlerős, különösen a kék színű nagyon sötét lesz.

Ezt figyelembe kell venni s a színezésre

szánt képeket már úgy, azaz oly gyengére kell előhívni, hogy a színezés alkalmával való megerősödése után aztán éppen megfelelő legyen.

Ezt úgy érhetjük el, ha a másolást (expozíciót) a kelletténél valamivel hosszabbra vesszük és ennek megfelelőleg a hívót nagyon híg állapotában sok brómkáli hozzáadásával használjuk. Amde vigyáznunk kell, hogy a kép *fátyolmentes, fehéreket tartalmazó és tiszta*, azaz csak valamivel gyengébb kell, hogy legyen, mint egy rendszeren elkészített fekete másolat, illetve nagyítás.

Ezzel tehát *végére* értünk annak a cikksorozatnak, mely, ha nem is meríti ki teljesen a brómszínezés érdekes témáját, azonban minden irányban útmutatásul szolgál a művészibb kivitelű képeknek ez — aránylag egyszerű és kevés fáradsággal járó — eljárással való készítésére nézve.

Reméljük tehát, hogy e színezési eljárásoknak számos új hívet hódítanunk sikerült. És ez esetben cikksorozatunk nem maradt hatás nélkül.

(Vége.)

Képeinkről.

Irta: KOHLMAN ARTÚR DR.

Karácsony hete bizonyára számos amatőrtársunkat ösztönözte arra, hogy e szép ünnepekkel összefüggő művészi alkalmi (artisztikus aktuális) felvételeket is készítsen. Hogy az aktualitás nem áll ellentétben a művészi fényképezés fogalmaival, elveivel és eszközeivel, azt élénken bizonyítják lapunk mai számának karácsonyi felvételei.

Jeles szerzőjük Alföldi Ferenc (Budapest), kibenszorgalmas és tehetséges illusztrátor-munkatársat nyert „Az Amatőr”. A műmelléklet például a lelencház kis árva teremtései karácsony-esti imádságának meghatározó jelenetét rögzíti meg kifejezésteljesen és megkapóan. A beállítás igen jó. A kép egyik sarkától a másikig *ferde* vonalban húzódó csoportot, az ágy szélén felállott (vagy felállított) két párhuzamos gyermeksort, szabálytalanná teszi, a kép előterét, különben üresen maradó sarkát pedig kitölti az előimádkozó kis leányka. A *ferde* beállítás a szoba perspektívájának mélységét is jelentékenyen fokozza.

Hazatérés karácsony estére hangulatosan szép hófelvétel, melyben a kitűnő hideg-párás levegő oly szépen visszaadott, hogy szinte érezzük arcunkon.

Sokkal nehezebb és mégis pompásan megoldott a „Szegények karácsony estéje” című kitűnő koncepciójú figurális (interiőr) felvétele, melyhez hasonló eddig csak nagyon tehetséges festőművészek és a külföldi legjelesebb foto-művészek egyikétől-másikától láttunk. Magyarázzuk-e vajon e kép kiváló kvalitásait? A jellegzetes, szinte drámai rövidséggel mindent elmondó karácsonyi jelenet, mely a kép témáját képezi, a beállítás és világítás érdekes és kifogástalan volta, de főleg az élet, ez a pompásan közvetlen póztalanság valóságos fénykompozícióvá teszi e képet.

Karácsonyfa-piaca mozgalmas, ködös, igazi télies hangulatú utcai pillanatfelvétel. Mint ilyen is jó példa az artisztikus városi életképekre.

Mesteri mintát ad azonban erre H. *Mallet* (Páris) „Pihenő” című kikötővárosi életképével.

Nem dicsérjük e kitűnő művészi és értékes képet, de szembe állítjuk a Alois *Sacher* (Wien) képével. A csoport elhelyezése, a beállítás, a távlat, a levegő és a *lényegesnek mikénti kiemelése* a *Mallet* képében, mily összezavarása és elhanyagolása a *Sacher* felvételében legott nyilvánvalóvá teszi az egyikük kiváló erényeit, a másiknak kiáltó hibáit. Régi jó latin közmondás szerint is „az ellentétek egymás mellé helyezve, annál jobban kiviláglanak”. Szívesen látnók azonban, ha olvasóink bírálják meg e két képet. A bírálatot közölnök is a jövő számban.

Kiállítások.

„Az Amatőr” *Dührkoop*-képeinek kiállítása. Az *Ujság* olvasótermében remek kis kollekción látható mostanában. Minnie *Diez-Dührkoop* asszonynak szebbnél-szebb eredeti képeit, melyeknek egyrészt már olvasóink reprodukciókból is ismerik és amelyeket lapunk főszerkesztőjének múlt év karácsonyára a *Dührkoop*-ékkal a Hamburgban töltött napok emlékeül küldte a hírneves művésznő. E képek szerkesztőségünknek féltett kincseit képezik, de legott átengedtük „Az Ujság” olvasóterme részére, mihamarabb arról volt szó, hogy ezekből úgy amatőreink, mint szakfényképezőink, de nagyközönségünk is tanul, ízlése finomodhat.

Orosz kiállítások. *Művészi fényképkiallítás Rigában.* A rigai Foto-Club márciusban nyitja meg nemzetközi fényképkiallítását. Bejelentések február 16-ig történhetnek a következő címre: O. K. *Soldtner*, Riga, Suhorow 14. A kiállítók négyzetméterenként 3 rubel térdíjat fizetnek. I. díj nagy aranyérem, II. díj kis aranyérem diplomával, III. díj ezüstérem diplomával, IV. díj bronzérem diplomával, V. díj díszoklevél. A kiállításon amatőrök és szakfényképezészek vehetnek részt. A rigai Foto-Club a rigai napilapokban és az orosz és külföldi szaksajtóban fogja az összes eredményeket kihirdetni.

Művészi fényképtárlat Moszkvában. 1908. március és április hóban nemzetközi kiállítást rendez a moszkvai művészi fényképező-társaság. Bejelentések legkésőbb január 14-ig történhetnek. E kiállításon a fényképezés *története*, tudományos amatőr és szakfényképezők művei, színes fényképek, fotomechanikai eljárások, fényképezési és mozgófényképezési eszközök kerülnek bemutatásra. Bejelentések német, francia vagy orosz nyelven. Fényképezési kiállítás Moszkva (Oroszország) címezendők. *Díszoklevelek, érmek és elismerő oklevelek kerülnek kiosztásra.*

Nemzetközi ballon (léggömb)-fényképezési kiállítás Wienben. Érdekes kiállítás nyílt meg e hó 17-én a *Langer & Comp* fényképezési kamarák és kellékek gyáranak Wien, III., Hauptstrasse 95. sz. alatti kiállítási helyiségeiben. E kiállítás annál érdekesebb, mert a kiállított képek közt nemcsak a léggömbből felvett madártávlátú, hanem egyuttal számos oly fénykép is látható, melyek a léghajózási fényképezésnek a térképészeti, hadászati stb. célokra való fontosságára enged következtetni. E kiállításon látható — többek között — a léggömbből eszközölt *legelső* felvétel, melynek a hírneves léghajós, Paul *Nadar* a szerzője. Az osztrák kiállítók között *Lipót Salvator* és *József Ferdinánd főhercegek* is szerepelnek. Ausztrián kívül Németország, Olaszország és Schweiz van e kiállításon képviselve.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Busch „Drei Preis“ kamara. Az utóbbi években számos új szerkezetű kamara került forgalomba, ámde többnyire kis térfogatukkal és csekély súlyukkal iparkodtak a többivel versenyre kelni. Ezzel szemben a Busch-gyár „Drei Preis“ (három díj) kamarája főleg a haladottabb, a művész-amatőrnek és a kiránduló, külső munkát végző szakfényképezőknek van szánva. Hármasszoros alap-kihuzata például lehetővé teszi a hosszú gyújtávólú objektívek és azok hátsó lencséinek használatát is. A könnyen kicserélhető objektívdeszka pedig a legkülönbélebb objektíveket. A Busch „Sellar“-kereső pedig a helyes (nem fordított!) — homályos üveg nélküli — beállítást teszi lehetővé. A kamara kicsi, kényelmes, pontosan és tartósan készült. Árjegyzéket, ismertetést, mely felvételeket is tartalmaz, — lapunkra való hivatkozás esetén — azonnal küld a „Rathenower Optische Industrie Anstalt“ Emil Busch A. G. Rathenow.

Helyreigazítások. Lapunk 21-ik számának 439. oldalán „Mosás a patakban“ cím alatt Feleki Frigyes amatőrtársunknak igen jól sikerült felvételét adtuk közre. A szerző neve mellett azonban lakhelyül hibásan Budapest van feltüntetve. Miként azonban utólag értesültünk, Feleki Frigyesnek Putnok az állandó lakhelye. A téves adatot tehát ez úton helyesbítjük.

A „Krügener Halloh“ kamaráról. Ugyancsak helyreigazítást kíván a Dr. R. Krügener (Frankfurt a/M) foto-gyárnak lapunk 22-ik számában közzétett hirdetésébe becsúsztott hiba is. A kitűnő kamaráiról híres Krügener gyár ugyanis „Minimum Halloh“ elnevezés alatt pompás kis tekercsfilm-kamarát hozott forgalomba, amely $8 \times 10^{1/2}$ cm.-es tekercsfilmekkel tölthető. E méret helyett $80 \times 10^{1/2}$ cm. került tévesen a hirdetésébe. Midőn tehát e sajtóhibát helyreigazítjuk, megjegyezzük, hogy e $8 \times 10^{1/2}$ cm.-es szép képméretű pompás és könnyű kis kamarára főként női olvasóinknak, — de egyébként minden kényelmes amatőrnek figyelmét is, — ez úton is felhívjuk.

KERESTETNEK

FÉNYKÉPEK a földgömb minden részéből. Másolatokat és ÁRAJÁNLATOKAT kér a

BIBLIOGRAPHISCHES INSTITUT, LEIPZIG.

CARL ZEISS
JENA

ZEISS

PALMOS KAMARÁK

CARL ZEISS
JENA

Kamara
könnyű
fémből
fokális
redőnyzárral
és
**Zeiss-
objektí-
vekkel**

Méreték:
 6×9 cm;
 $6,5 \times 9$ cm;
 $3\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$
inches, 4×5
inches és
 9×18 cm
sztereo- és
panoráma-
felvételek-
hez.

—

Használható
lemezekre, cso-
magfilmekre,
tekercsfilmekre
és u. n. »Zeiss-
Packung«-gal.

Kérjen: „P 32“ sz. árjegyzéket ingyen és bérmentve.

WIEN,
Ferstelgasse 1.
Ecke Maximilianpl. **CARL ZEISS, JENA.**

Berlin, Hamburg,
Frankfurt a/M,
London, St. Petersburg

VERANT-
SZTEREOSKOPOK

TELE
objektívek
távfényképe-
zéshez.

== SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ==

Összes hűséges olvasóinknak. Mikor e soraink napvilágot látnak, az új esztendő küszöbén állunk már. Nem mulasztathatjuk el tehát ez alkalmat, hogy azt a sok elismerést, buzditást és jó kívánságot, melylyel a mi hűséges olvasóink „Az Amatőr“-t egy egész éven át ismételt elhalmozták, ez alkalommal mi is viszonzhassuk. Midőn tehát mindazt a sok jót, amit nekünk és „Az Amatőr“-nek kívántak: erőt, egészséget és anyagiakban való gyarapodást őszinte szívből kívánjuk minden egyes olvasóinknak, e kívánságainkat mégis egygyel még megtoldjuk. Mert mi minden jón kívül még sok-sok, szebbnél-szebb, művészből-művészibb felvételt és minél több sikert kívánunk Önöknek a jövő esztendőre. A szép felvételekből pedig előre is kérünk „Az Amatőr“-számára, hogy azok közreadásával az Önök sikereiben „Az Amatőr“ is részes lehessen. Tehát még egyszer boldog új esztendőt és sok művészeti sikert is kívánunk!

Többeknek. „Az Amatőr Fotoalbumachja“-nak nyomása a befejezés fele közeledik. Azonban *kifogástalan* kivitelű művet óhajtván adni olvasóink kezébe, a gyönyörű illusztrációkat és a pazar kötést száradnunk kell hagyni. Kérjük tehát szíves türelmüket, melyért bőven fogja Önöket kárpótolni a kis *díszmunka* szépsége.

K. József, Budapest. Kérdésére ismételt helyszűke miatt csak most válaszolhatunk. Arcképfelvételekhez mindenesetre hosszabb gyújtavolú objektívra van szüksége. Kitünő, sőt elsőrangú gyártmány a Zeiss „Kettős-Protar“, melynek egyes lencségei külön is használhatók. Ez tehát igazán *univverzális* anasztigmatikus objektívnek mondható. Valamint azonban objektívet,

úgy kamarát sem könnyű ajánlani. Pompás, egyszerű szerkezetű, de megbízható kamara a Zeiss „Universal-Palms“ jók és szolid szerkezetűek az Ernemann „Heag“ kamarák, a Voigtländer, Wünsche, Goerz „Ango“ és a Jules Richard gyártmányok is. Hogy melyiket vegye, azt mi annál kevésbé mondhatjuk, mert nem tudjuk, hogy Ön mily összeget szán egy jó objektívvel bíró jó kamarára. Ajánljuk tehát, hogy ez *elsőrangú* cégek árjegyzékeit meghozassa és azok alaposan áttanulmányozása után *konkrétebb* formában kérje ki a mi véleményünket is. Mert így bizony az általánosságban felvetett kérdésre csak általános lehet a felelet is. A felsorolt cégek árjegyzékei pedig bőven fejtik ki az egyes gyártmányok előnyeit, célszerűségét és rendeltetését és ezért azok áttanulmányozását minden *komoly* amatőrnek, melegen ajánlhatjuk.

F. J. fényképész Szentés. Örvendünk, hogy Ön lapunknak oly rajongó híve, hogy a *régibb évfolyamokat* is meg óhajtja szerezni. Amde ezek közül az 1904. (I. évf.) *teljesen elfogyott*, az 1905. évi már nem teljes és az idein kívül már csak az 1906. évi kapható — egyelőre. Kívánságát — melyhez hasonlót *több oldalról* is intéztek hozzánk — mégis teljesíteni óhajtván, lépéseket tettünk, hogy a két régi évfolyam hiányzó számait is visszaszerezzük. Mihelyt megkapjuk, azonnal megfogjuk küldetni Önnek is, a többi érdeklődőnek is. Természetesen a megrendelés időbeli sorrendjében. Kérjük tehát addig is szíves türelmét. □

Főszerkesztő és kiadótulajdonos: KOHLMAN ARTÚR dr.
Főmunkatárs: SZTANKOVSKY JÓZSEF, Erdőszentgyörgy.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VII., Király-utca 89. Telefon 94—49.
Nyomda: „Pátria“ részv.-társaság, Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek)

HÜTTL TIVADAR

≡ CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓ ≡
BUDAPEST, V., Dorottya-u. 14.

Bel- és külföldi porcellán, üveg és angol fayenceok.
Legnagyobb választék étkező- és mosdókészletekben,
használati és dísz tárgyakban. □ □

SAJÁT PORCELLÁN-GYÁR BUDAPESTEN.
Dús raktár a MEISSENI szász királyi, a NYMPHEN-
BURGI bajor királyi és a KOPENHÁGAI királyi
porcellángyárak készítményeiből. □ □

Legújabb képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Képkerekek

SCHLOSSNIKEL FERENC

KÉPKERET
ÉS KERETLÉC-GYÁR

Alapított 1889.

BUDAPEST, X., Hölg-utca 29—31.
Városi iroda: VIII., Göngytyuk-utca 6.

Készít mindennemű aranyozó-árút, arany- és politurléceket és kereteket.